

Afwijking onderwijstijd (ook wel bekend als Variawet)

Het uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat alle kinderen onderwijs volgen op school. Soms kunnen kinderen echter vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school. Het is dan mogelijk om deze leerlingen een op maat gemaakt onderwijsprogramma aan te bieden door af te wijken¹ van het minimumaantal uren onderwijstijd. Deze mogelijkheid bestond al in het (voortgezet) speciaal onderwijs.

Variawet

Met de Variawet, die per 1 augustus 2018 in werking is getreden, heeft ook het regulier onderwijs de mogelijkheid om af te wijken van het onderwijsprogramma, indien leerlingen vanwege medische en/of psychische redenen tijdelijk en/of gedeeltelijk geen onderwijs kunnen volgen. Om een leerling een in termen van onderwijstijd aangepast onderwijsprogramma aan te kunnen bieden is instemming nodig van de inspectie. De inspectie heeft in de beleidsregel [Instemmen met afwijking van het verplichte minimumaantal uren onderwijstijd](#) beschreven onder welke voorwaarden afwijking van de onderwijstijd is toegestaan in de sectoren primair, voortgezet- en (voortgezet) speciaal onderwijs.

Daarnaast wordt in de beleidsregel uitgelegd hoe de inspectie gebruik maakt van haar bevoegdheid om in te stemmen met de afwijking van het verplichte minimumaantal uren onderwijstijd en wat de wijze van toezicht is. De inspectie beoogt met de beleidsregel scholen zo eenduidig mogelijk te informeren. Via diverse nieuwsbrieven zijn scholen geïnformeerd over de beleidsregel.

Goed onderbouwen

Om instemming te krijgen van de inspectie moet het bevoegd gezag de beslissing om de leerling minder onderwijs op school te laten volgen goed onderbouwen. Dit doet het bevoegd gezag aan de hand van een ontwikkelingsperspectief (hierna: opp). In het opp wordt onder andere vastgelegd In het opp wordt onder andere vastgelegd welk onderwijsprogramma de leerling op school volgt en welk onderwijs en/of welke ondersteuning aan de leerling wordt geboden gedurende de uren dat deze niet op school is. Daarnaast wordt aangegeven hoe de leerling weer toegroeit naar zo mogelijk het volledig aantal uren onderwijs op school. Daarnaast verklaart het bevoegd gezag dat de wettelijk vertegenwoordigers van de leerling op de hoogte zijn en het handelingsdeel van het opp hebben ondertekend.

De instemming om af te wijken geldt voor het lopende schooljaar. Na een jaar wordt de situatie van de leerling en de aanpak in het opp geëvalueerd. In beginsel moet een leerling binnen een schooljaar weer het volledige onderwijsprogramma kunnen volgen. Wanneer het binnen dat schooljaar niet gelukt is om de leerling weer het volledige onderwijsprogramma op school te laten volgen, moet het bevoegd gezag voor het daaropvolgende schooljaar een nieuwe aanvraag voor afwijking van de onderwijstijd indienen. In de nieuwe aanvraag moet het bevoegd gezag extra motiveren wat het eraan doet om de leerling volledig in te laten groeien of onderbouwen waarom dit niet mogelijk is en dat het maximale is bereikt of als doel is gesteld. [Meer informatie over maatwerk in onderwijstijd kunt u hier vinden.](#)

50% van het onderwijsprogramma

Veel scholen zijn in de veronderstelling dat zij een leerling niet mogen inschrijven als deze minder dan 50% van het onderwijsprogramma volgt. Deze veronderstelling is niet correct. Wanneer er voor een leerling afwijking van de onderwijstijd is aangevraagd en goedgekeurd, kan er tijdelijk ook een zeer beperkt aantal uren onderwijs gegeven worden. Ook kan het zijn dat de leerling tijdelijk helemaal geen onderwijs volgt. In dit geval moet er wel perspectief zijn naar ingroei. De wet en bovengenoemde beleidsregel doen geen uitspraken over een minimum percentage van de onderwijstijd die de leerling in dit geval aanwezig moet zijn. Wel is het uitgangspunt van bovengenoemde beleidsregel dat een leerling binnen het jaar waarvoor afwijking is gevraagd weer volledig ingroeit in het onderwijs en dat de school zich daar ook voor inspant. Als dat niet binnen dat jaar lukt en de school doet opnieuw een aanvraag, dan geldt een zwaardere motiveringsplicht.

In de wet staat dat een onderwijsinstelling geen bekostiging ontvangt voor een leerling wanneer hij/zij vóór 1 oktober meer dan 50% van de onderwijstijd ongeoorloofd verzuimt. Afwijken van de onderwijstijd op grond van de beleidsregel is echter geen ongeoorloofd verzuim. Er is voor deze leerling immers (tijdelijk) een ander aantal onderwijsuren vastgesteld.

Op grond van de artikelen 12, tweede lid, WEC, 8, lid 12 WPO en 6g, lid 7, WVO.

Deze informatie is getoetst door het ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs.
Oktober 2020